

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XIII. Hymnodia est communium calamitatum validum præsidium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

bant, ad cælestem, vti piè credimus, vitam sunt translati: alij à contagioso morbo, quem contraxerunt, conualescentes, sunt, ad maiorem meritorum comparandam sibi copiam, à Deo reseruat. Exigere alicui videbitur hic locus à me, vt explicem, quomodo Hymnorum cantus, qui ad Religionis spectat virtutem, possit adscribi caritati: verùm quia de hac re iterùm redibit sermo Eod. Libro opportunior, cùm à calumniarum falsitate Hym- cap. xxix. nodiam vindicabimus, ad eum differam locum hanc explicationem; In præsentia satis sit ostendisse maximos progressus, quos in cognitione & dilectione Dei acquirenda offert rectus Hymnodia publicæ vsus.

CAPVT XIII.

*Hymnodia est communium calamitatum
validum præsidium.*

TANTA est Hymnodia vis apud Deum, vt illam semper vsurpauerint omnes viri pietatis cultores tempore grassantium calamitatum, siue belli, siue incendij, siue pestis, siue nimborum, siue quarumcumque malignitatum mortales infestantium; quod nunc à nobis videbitur, nisi in omnibus, saltem in præcipuis calamitatum generibus, quæ aliquando Rempublicam fidelium exagitantia fuere à piis animis Hymnodia vsu penitus ablata. A bellorum exordiar calami- *Bellorum* *incommoda* *sunt ceteris* *grauiora.* *2. Par. 20.* tate, quæ semper inter grauiores humani generis afflictiones primum sibi vsurpauit locum, sed Hymnorum pio vsui coacta est statim cedere. Id vidimus in antiqua Ecclesia. Narrat sacra Histo-
ria,

ria, quod regnante Iosaphat verè pio sanctoque Principe, cum res Hebræorum in magno esset latus discrimine posita, ob inopinatum aduentum trium potentissimorum Regum cum suis exercitibus in terras Israëlitarum, tunc graui instituit Decreto piissimus Rex, ne certamine committerent, nisi præmissa suavi & pia ad Deum Hymnodia, consilium hoc præsidio magis quam viribus propriis. Decretum expleuit præmittentes Cantores & Psaltes, qui ante congressum exercituum laudantes Deum voce consona dicerent Psalmum illum: *Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius.* expleto, orta est in exercitibus hostium talis confusio, ut vnusquisque conuerteret gladium, quod contra Israëlitas parauerat, in eadem fœderatum, non sine magna sancti Regis Iosaphat admiratione: qui, ne tanti beneficii à Deo obiret deperiret memoria, voluit quod locus ille, non ab hoste deletus in posterum nomen sumeret quemadmodum ab aliis Principibus decretum esset, sed ab Hymnodia ibi usurpata diceretur *Vallis benedictionis*; quia Hymnis Deum benedictes inuocarunt, à quo victoriæ obtinuerunt euentum. Dum in illo populo tunc fidei visus huius piæ institutionis vsus, omnes bellicosi euentus feliciter succedebant: tunc videbatur Deus omnem populi sui assumere sibi causam, & pro ipsis bellum gerere, & ad exitum ipsi licem perducere, ut proinde euulgatum iam per orbem esset, quod Dominus de cælo pugnat pro Hebræis, non sine magno omnium gentium pauore, referente sacra Historia, quod *irruit pa-*
nor Domini super vniversa regna terrarum, cuius
audistis

Psal. 105.
Mira victoria cantu Psalmorum obtenta.

Loci nuncupatio non ab hoste profligato, sed ab Hymnis dictis.
Bella Hebræorum à Deo ipsa conficiantur.

2. Par. 20.

audissent quod pugnasset Dominus contra inimicos *Hebraorum*
 Israël. Hinc liber de Victoriis Hebræorum con- *nomen erat*
 scriptus, nomen illud tam honorificum sibi est *valde ter-*
 adeptus, *Liber bellorum Domini*. Verè bella om- *rificum*
 nia suscitata contra Hebræorum gentem poterant *gentibus.*
 Deo adscribi quoad euentum; quia semper Deus *Num. 21.*
 præcipuam aliquam operam suam, ad eorum di- *Liber bello-*
 rectionem, rogatus benignissimè præstabat. Ad *rum Domi-*
 quam rem facit illa obseruatio Episcopi Abulen- *ni quis.*
 sis super libros Regum, in quibus præclara bel- *Abul. Præf.*
 la ab Hebræis confecta scribuntur, dum in Præ- *in lib. Reg.*
 fatione ait, Deum peculiari prouidentia in bellis *9.6.*
 Hebræos protexisse: nam aut omne eorum bel-
 lum laude dignum prius à Deo fuit de euentu
 præmonitum, aut eius initium suatum, aut in-
 signi aliquo miraculo eius progressus & exitus ad-
 iutus. Deus præstò erat populo illi, quia Hymnis
 & confessionibus supplex rogabatur vt adesset,
 & causam defenderet, & adiuuaret.

Quamuis dubitandum minimè sit, idem Ca-
 tholicis nouæ Iesu Christi Ecclesiæ Principibus
 posse euenire, cum idem verus Deus à nostra co-
 larur Ecclesia, qui antiquæ Hebræorum Rei-
 publicæ præstò erat, iidemque à nobis vsurpen-
 tur Hymni Dauidici, qui apud Hebræos erant
 in vsu; nihilominus, ne videamur alienis tan-
 tummodò niti argumentis & exemplis, afferre
 nunc libet ex nostris, quæ de piissimo Theodosio
 Iuniore describit in sua Ecclesiastica Historia So- *Socrat. 1.7.*
 crates his verbis: *Si quando bellum concitabatur,* *cap. 22.*
Dauidis exemplum imitatus, ad Deum confugit
Theodosius, pro certo persuasus, eum bellorum
administratorem esse; precumque subsidio adiutus
ea prospere & feliciter gessit. Et ne anxij essemus

circa qualitatem precum quas Imperator vsurpare solitus erat, præmiserat Socrates, cum in deliciis habuisse Hymnorum cantum, quem cum sororibus suis sanctis quotidie primo deliculo singulari explebat deuotione. Quare in progressu addit Auctor, quòd non semel cognita Dei omnipotentis virtus manifestè pugnare per Theodosio domi orante contra barbaros hostes & antiqua renouare prodigia, ea præsertim, quæ Moysæ sanctissimo Duce, Hebræis rubrum Mare traicientibus, euenisse sacra describit Historia: nam aperta atque exsiccata est exercitibus Imperatore missis via per aquas nemini vniquam antea peruias. Quem euentum omnino trinitas Historicus precibus piissimi Imperatoris, dicitur

Ibid. c. 23. *Itaque preces piissimi Imperatoris illo tempore vni plurimum momenti habuisse constabat: nam Angelus Dei in habitu & forma Pastoris ducem itineris Aspari se præbuit, & per stagnum Rauennæ iacens copias eius deduxit, qua via nemo vniquam iter fecisse commemoratur.*

Moyse primus vsus est Hymnis, ad bella hostium conterenda. Hanc Hymnorum piam institutionem, ad bella hostium conterenda, si ab origine sua deducere libet, inueniemus traditam fuisse mortalibus Moysæ, dum iter ex Ægypto faciens vnâ cum populo in libertatem educto, per varios Principum fines pertransiret. Licet tunc nondum essent

Arca testamenti vsus in deserto. Hebraei per desertum procedebant instructi more castrorum. Dauidici Hymni, Moyses tamen, diuino actu instinctu, ordinauit ministros in illis solitudinibus qui diuino vacarent cultui; & sicut Arca arte composuit, cui Deus præsens aderat, quæ deus est Testamenti; ita coram illa cultus peragbatur diuinus. Quoties mouenda erat de loco in locum statio, sicuti omnes istæ mutationes moriebatur

stabant castrorum, quemadmodum scilicet solet exercitus procedere rectè instructus; ita antequam Leuitæ Arcam mouerent, ad cuius motum & gressus totus exercitus iter suum dirigebat, instituit Moyses quemdam breuem Hymnum dicendum à Leuitis, quo inuocabatur Dei altissimi super populum per hostium terras incedentem protectio & præsidium: *Surge Domine* (aiebat Num. 10. Moyses cum Leuitis) *& dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te, à facie tua.* Tantaque erat Israëlitarum in hoc Hymno confidentia, vt in ea sitam posuissent omnem suam securitatem ac fortitudinem; vnde & postea dicta est à Dauide Arca fortitudinis: *Consurge Domine Deus in requiem tuam, in & Arca fortitudinis tua.* super quem lo- cum Lyranus ait: *Dicitur hic Arca fortitudinis diuina; quia fortitudo Dei apparuit per ipsam in Iordanis siccatione, & in Iericho destructione, & in Philistinorum percussione.* Hæc Arca itaque, vnà cum præmissa Hymnodia, erat gentis Hebrææ fortitudo, quia & inuicta ab hostibus, & de hostibus victrix euadebat.

Ex hac pia consuetudine & institutione Moysis, credidit Abulensis desumpsisse nostram Ecclesiam modum illum verè pium, exordiendi suam Hymnodiam ab inuocatione diuinæ super se protectionis, vsurpando verba illa Dauidica ad initium cuiuslibet Horæ Canonice: *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina.* Sic vnaquæque hora ferè dici potest vna statio, ad cuius directionem tutiorem imploratur Deus, vt sua protectione adsit exorantibus, & laudes canentibus, ne ab hoste maligno inuisibili, qui semper fuit osor Dei, impediatur

ab

2. Paral 6.
Arca testa-
menti dici-
tur Arca
fortitudi-
nis.

Iof. 3. & 6.
1. Reg. 5.

Horarum
Canonica-
rum initiū
ab illis ver-
bis, Deus in
adiutorium
meum in-
tende, vnde
desumptū.

*Chori psal-
lentium
sunt Castra
Ecclesia
validissi-
ma.*

Cantic. 7.

*Oratio pio-
rum mini-
strorum,
iram Dei
auertit.*

ab officio intento. Certè omnes Ecclesiasticae pe-
sonæ, siue viri siue feminae, in choro canente
sunt exercitus validiores militantis Ecclesiae, in
quibus præcipua Christianæ militiæ nititur vis
potentia. Si quis choros Hymnodiae deputat
appellaret Castra Dei, non aberraret à modo
quendi Scripturarum sacrarum: nam in Salomo-
nicis Canticis inter laudes nostræ Ecclesiae, sub
nomine Sponsæ significatæ, illa fuit celebris
quam aliàs adduximus: *Quid videbis in Solum-
te, nisi choros castrorum?* vbi non sine mysterio
vniuntur duæ ferè ex diametro oppositæ quali-
tes, chori scilicet, & castra. Quid commune
ceret quispiam, habere possunt chori musica
cantantium cum castris exercituum? chorus
quidem recipit sonos, concentus & melodias su-
ues; castra verò tumultus, clamores strepitusque
terribiles. Quomodo ista conciliari & vniiri po-
sunt absque dissonantia? Huic difficultati faci-
limè occurreret, si dicamus, in nostris choro
Ecclesiasticis positam esse hanc vniionem: Hym-
norum enim cantus dum maiori expletur fuan-
tate tum vocis tum animi, bellum grauissimum
vrget contra tartareas potestates nobis semper
fensas, & contra hostium visibilium impetum
Ecclesiam & fideles irruentium. Preces itaque
Ecclesiae, quæ cantu expletur, canendo pug-
nant, & pugnando canunt, & arma sunt
quamlibet defensionem opportuna; nam & pro-
tegunt ab ira Dei.

Quories Sacerdotes, Religiosi & Monachi
tempore grauiorum calamitatum ad Hymnos
notè confugiunt, Deum exoraturi, vt iram suam
à nobis auertat, opponunt scutum mirabile
vni

nino furori, ne iaculis acutissimis suæ iræ omnes debeat mortales. Scutum esse Ecclesiasticorum ministrorum orationes, ad populorum defensionem & protectionem, declarauit sacra Scriptura, dum nobis refert modum, quo Aaron iram Dei in populum sæuientis mitigasset, quam sibi irritauerat populus tumultuans, & seditionem commouens. incendium enim à Deo immissum deuorauit statim quatuordecim millia & septingentos de populo. Tunc Aaron vsus fuit clypeo orationis, & Deum placauit: *Proferens* (ait textus) *seruitutis suæ scutum orationem, & per incensum deprecationem allegans, restitit ira, & finem imposuit necessitati.*

Si pestis insurgat quæ deuoret populos, nullum efficacius remedium opponi ab homine potest, quàm feruens Ecclesiasticorum Hymnodia & deprecatio. Hæc pestilentia non solum obtundit, sed penitus aufert vim, quasi dixerim, inflexibilem. Hoc remedio vsus Hymnographus ipse tempore funestissimæ pestis, qua sublata fuerant è vita septuaginta millia Israëlitarum, Deum placauit. magna enim humilitate pronus in terra, Hymnos arripiens orauit, dicens: *Ego sum qui peccavi, ego iniquè egi, isti qui ones sunt, quid fecerunt? vertatur, obsecro, manus tua contra me, & contra domum patris mei.* Solitus erat Rex sanctissimus in omni vel sua vel Regni calamitate aliquem Psalmum ordinare, & decantare, vt Dei auxilium imploraret, itemque post euentum felicem, alium in gratiarum actionem concinere; nec vmquam sine Psalmis opus vllum aggrediebatur, aut sine Psalmis ab opere perfecto discedebat, vti ex Psalmis quos habemus aperte colligere

Oratio Aaronis scutum populi fuit.

Sap. 18.

Psalentium preces pestilentiam auerunt.

Pestis ablata est oratione humili Davidis.

2. Reg. 24.

*Angeli san-
cti sunt mi-
nistri ira
Dei.*

*Pestis Ro-
mæ preci-
bus subla-
ta.*

*Canticum,
Regina cæ-
li lætare,
ab Angelis
composi-
tum.
Sigon. l. i.
de Regno
Ital.*

*Ecclesia in
suis preci-
bus utitur
Psalmis.*

gere licet. Peracta oratione cessauit illico pesti-
lentia strages; nam placatus Deus dicere Angelis
percutienti auditus est: *Sufficit, nunc contine-
num.* Idem euenisse in nostra Ecclesia tempo-
Magni Gregorij Summi Pontificis testantur Au-
ctores fide digni. Dum enim pestilentia lues Ro-
mæ grassaretur, nec vllum superesse amplius ve-
deretur naturale remedium, cum omnia adhibi-
ta iam fuissent sine effectu; indicta tandem om-
nium Ordinum supplicatio, qua omnes ad Hym-
norum cantum confugientes, Deum, à quo pro-
pter peccata immissum erat flagellum, plea-
tum reddiderunt. In cuius veritatis comproba-
tionem mirabilis accidit visio. Ad finem Hym-
nodia; sicuti videbatur ab omnibus aëris in-
fectio euanescere, ita visus etiam est Angelum
sublimi aëre gladium, quem exertum portabat

in vaginam recondere; & auditus est iubilans in-
tonare Hymnum in honorem sanctissimæ Virgi-
nis Deiparæ suauissimum: *Regina celi lætare, alle-
luia, quia quem meruisti portare, alleluia.* cui
Pontifex sanctissimus respondit: *Ora pro nobis
Deum, alleluia.* Et quia hæc suauissima visio fa-
cta est super molem Adriani, exinde Castellum
sancti Angeli appellata est illa moles, quæ fuit
vsum arcis redacta. Deinceps ille Hymnus vti-
patus est à tota Ecclesia per tempus Paschale, qui
plenus est iubilo singulari.

Hinc semper Ecclesia ad Hymnorum vsum
quando exoratura est Deum, confugere studuit,
nec sine Hymnis preces aliquas persolvere nouit,
siue oret ordinariè, siue extraordinariè exoret,
nam Hymnos habet ad quamlibet necessitatem
opportunos. Diuus Athanasius, qui in Oriente
fuit

fuit acerrimus fidei propugnator, varias graues-
 que inde passus persecutiones, non ad aliud con-
 fugere solitus erat armamentarium, vt se firmo
 prouideret praesidio, nisi ad Dauidis Hymnos,
 horum vim saepe expertus: imò eos Marcellino
 suadebat tempore calamitatum; vimque praeci-
 puam maximè cognoscebat in Psalmo 53. quem
 sancta vsurpat Ecclesia quotidie ad horam diei
 primam: *Deus in nomine tuo saluum me fac, & in Psal. 53.*
virtute tua iudica me. Hortabatur Marcellinum,
 vt quando vel ab aliquibus quaereretur ad necem,
 vel alias persecutiones pateretur, Deo confusus,
 ad hunc confugeret Psalmum, qui fuerat à Da-
 uide compositus tempore suarum persecutionum,
 quando à Saule quaerebatur ad necem, & à Zi-
 phais proditus, in periculo quasi manifesto ver-
 sabatur vitæ; sed eo Hymno dicto, mirabiliter
 euasit saluus. Quando igitur aliqua tribulatione
 premimur, vtile est ad Hymnodiam confugere,
 vt Deus laudatus & exoratus, faciliùs adsit pro-
 pitius & adiutor.

Ausim dicere, si vniquam permetteret Deus
 (quod absit omnino) Hymnodia vsus vel om-
 nino cessare in tota Ecclesia, vel in aliqua Pro-
 uincia aut ciuitate, quòd signum esset non ob-
 scurum futurae alicuius magnæ calamitatis. Deus
 vti pluries visum est, quando voluit aut delere,
 aut plaga aliqua magna populos percutere, soli-
 tus fuit praenire seruos suos, eosque ab oratio-
 ne diuertere, imò & illis praecipere, ne orationes
 funderent. Punirurus Deus Iudæos, praecipit Ie-
 remiæ seruo suo, ne omnino orationem adhibe-
 ret aut Hymnodiam: *Tu noli orare pro populo hoc,*
nec assumes pro eis laudem & orationem (nempe Ierem. 7.
 Hymnos,

*Psalmorum
 vsus sem-
 pore perse-
 cutionum.*

*si Psalmo-
 dia vsus
 cessaret, res
 moralium
 pericula-
 rentur.*

*Deus puni-
 turus popu-
 los, impedit
 orationes
 ne fiant.*

Hymnos, quibus laudatur & exoratur Deus, *non obsistas mihi*. Imò nec vult audire preces supplicationesque Sanctorum in cælo. Ad quam rem facit illa visio ab euentu probata, quam refert Sophronius de Abbate Georgio, qui præuidens Asia futurum magnum terræmotum, ad orationem confugiens, tentauit placare iram diuinam. Oranti ostensum est, quòd Sancti tutelares illi Prouinciæ eandem orationem Deo offerrent. Post omnes etiam beata Virgo Deipara suam contulit intercessionem; sed nec Sanctorum nec Genitricis precibus voluit acquiescere iratus Deus. His visis, piissimus Georgius in lacrymas impens desflebat imminentem ruinam. Posteroque die euentus visionem probauit: nam in magno terræmotu, præcipuæ Asiæ ciuitates, & stella, & terræ submersæ sunt. Tueamur Hymnodia vsum, Deum enixè exoremus, vt eam benignè aspiciat, sicuti hucusque dignatus est, ad communitatem Ecclesiæ vtilitatem, promptè exaudire.

Sophron.
in Prato
spirituali
cap. 50.

Terramotus non potuit auerti precibus.

CAPVT XIV.

Hymnodia est ciuitatum ac Regnorum robur.

FIRMITAS illa, qua gaudere cupiunt omnia Regnorum ciuitates omniaque Regna, ad sui conferuam nem, tum etiam maiorem dilatationem, nõ exilis diuitiis auri & argenti, neque ex sola copiarum, neque etiam ex solo multorum exercituum apparatu, aut murorum aggerumque altitudinibus, neque ex sola optimarum legum & prudentium Magistratum regimine, neque ex his omnibus præ-

Firmitas
Regnorum
non diuitiis,
non militibus,
non muris,
non legibus
munitur
solis.